

Exposició Esportistes catalanes al segle XX

El dia 9 de gener a les 11 del matí, organitzada pel Centre d'Estudis Argentonins Jaume Clavell, a la sala de la Casa Gòtica s'inaugurava en plena Festa Major de Sant Julià l'exposició que versava sobre algunes de les més notables esportistes catalanes que ens ha donat el segle XX,

i que ha estat oberta fins al passat 13 de febrer. En motiu de la inauguració es va fer una conferència sobre les *Catalanes destacades en el tombant dels segles XIX i XX*, a càrrec de la Sra. Carme Sanmartí, Doctora en Història i Professora de la Universitat de Vic, qui va centrar-se en un camp poc explorat: les pintores del període citat.

El fet curiós és que moltes de les obres pictòriques de les artistes catalanes d'aquella època, en el cas que fossin valorades, era sovint pel fet que en un principi s'atribuïen com a obres del seu mestre o marit, fins que investigacions posteriors han evidenciat que algunes obres eren en realitat fetes per les seves alumnes o esposes.

Catalanes de tots els temps

Des dels panells de l'exposició ens esguardaven dotze esportistes catalanes, orgulloses de les seves gestes. Entre elles, Montserrat Tresserras, que havia travessat nedant el canal de la Mànega resistint baixes temperatures i havia recorregut rius enormes entre Argentina i Uruguai. Molt a prop d'ella ens fitava Pepa Colomer, una aviadora de l'època de la República mobilitzada durant la Guerra Civil per portar ferits a la rereguarda.

En motiu de la inauguració de l'exposició "Esportistes catalanes del segle XX" vaig impartir a la Casa Gòtica una conferència en què recuperava la memòria d'altres dones, les biografies de les quals es troben recollides en l'obra *Catalanes del IX al XIX*.¹ Es tracta d'un llibre que inclou unes 400 biografies de dones organitzades en dotze capítols que les agrupen segons professions (actrius, compositoras, broadores i puntaïres...), condició social (comtesses, nobles, bruixes...) o opció de vida (fundadores d'ordes, abadeses...). L'objectiu d'aquesta recerca és fer visibles petites his-

tòries invisibles per teixir una nova narrativa de la Història de Catalunya en femení.

Vaig centrar la xerrada en les artistes, fonamentalment pintores i dibuixants del tombant del segle XIX al XX. Aquestes artistes procedien de famílies benestants que havien tingut l'oportunitat de formar-se en escoles d'art o ens estudis d'artistes reconeguts. Solien considerar la pintura un entreteniment i moltes la deixaven en casar-se i formar una família. La majoria acceptava la idea que l'art idoni per a elles havia de ser "femení", petit, delicat, preocupat per les escenes de la intimitat domèstica i la decoració. Les dones es van especialitzar en pintura floral, un gènere considerat adequat per a la sensibilitat femenina. Altres temàtiques eren les escenes costumistes, representacions d'ambients de la societat benestant de l'època, en què apareixien figures femenines vestides amb elegants vestits en les carreres de cavalls, en jardins o en el teatre. Finalment, també era comú que les dones realitzessin retrats de familiars i coneguts.

Pepita Teixidor i Antònia Far-

reras consten entre les pintores que tractaren el tema floral amb més encert i que aconseguiren més reconeixement dins el món de la cultura. Antònia Farreras destacà pel seu compromís amb iniciatives solidàries promogudes per dones. Participà, per exemple, en el comitè femení pacifista de Catalunya l'any 1915 i proposà fer un concurs per trobar la

Carme Sanmartí en el moment de la conferència.
Foto: Raquel Romero

¹. SANMARTÍ, Carme i SANMARTÍ, Montserrat (ed.), *Catalanes del IX al XIX*, Vic: Eumo Editorial, 2010.